

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքարանէն վերջին օրերս հաստատեալ և հրատարակեալ հարսանեկան կանոնադրութիւնը՝ որոյ գործադրութիւնն սկսուած է արդէն՝ վեցամեայ փորձէ յետոյ, ազգային ժողովոյ պիտի ներկայացուի ի քննութիւն և ի վաւերացումն:

Հետեւաբար՝ ամեն անոնք, որ այդ կանոնադրութիւնը խորհրդածութեամբ առարկայ ըրած են իբրև կարեւոր ինչ ինչպէս որ է, պարտին իրենց դիտողութիւններն օր յառաջ կ'ամ ուղղակի և կ'ամ լրագրաց միջոցաւ հաղորդել Պատրիարքարանի, որպէս զի անոնց մէջէն բանաւորն ու օգտակարն ծաղկաքաղ ըլլալով և ըստ այնմ սրբադրութեամբ ներկայանայ ազգային ժողովոյն:

Ազգային ամեն կարգի անհատ ո՛րչափ միտք ու խելք յոգնեցունէ ամուսնութեան խնդրոյն համար, արդարև կարծէ. վասն զի այս խնդիրը՝ մեր ազգային մարմնոյն մահու ու կենաց խնդրոց գլխաւորներէն է, և մանաւանդ ընդ երկար ժամանակ ի սպառ բարձի թողի եղած ըլլալով՝ ընդհանուր ազգին համար բաւական վնասուց ու աղետից պատճառ եղած է, որոց եթէ ժամ յառաջ դարման չտարուի՝ կրնան մինչև ի կուրուստ տանիլ մեր թշուառ ազգը:

Ահաւասիկ, մեր լրագիրը բաց է՝ հարսանեկան կանոնադրութեան վրայ մասնաւորաց լուրջ ու խոհուն դիտողութեանց հրատարակութեան համար, ի գիտութիւն Պատրիարքարանի:

Եւ ահաւասիկ մեք մեր կողմանէ դիտողութիւն մը՝ Պատրիարքարանի ուշագրութեան կամտուցանեմք: — Նկատելով, որ շատերը կգանգատին թէ հարսանիքը եկեղեցւոյ մէջ ըլլալուն պատճառաւ, հարսանեաց տէրերն և հրաւիրեալք՝ տան մէջ եղած ժամանակէն աւելի ծախքեր ընել կպարտաւորին հարսանեկան հանդերձից ու զարդարանաց համար, — մեք կառաջարկեմք որ յատկապէս հարսանեաց հանդիսի համար պարզ ու կոկիկ հանդերձ մը սահմանուի, զոր՝ հանդերձ գլխարկով առ առաւելն՝ 300 զրուշով պատրաստել կարելի ըլլայ: Այսպէս կվերնան սաւաւել ծախքերն, այսպէս նաև պարզութիւնը կսկսի մուտ գտնել հայ ընտանեաց մէջ, և հետեւաբար կջնջուին՝ հարսանեկան հանդիսից եկեղեցեաց մէջ կատարուելուն պատճառաւ հանդերձից ծախուց առաւելութեան համար լուծած գանգատներն:

Մեք՝ պարզասիրութեան սիրահար ըլլալով՝ բազմիցս ազգու յորդորներ կարդացած եմք, և ահա այս առթիւ մի և նոյն փափաքը կյայտենեմք, յուսալով թէ գէթ այս անգամ ուշադրութեան առ-

նուելով՝ հարսանեկան կանոնադրութեան մէջ կնշանակուի, թէ հարսն այս ինչ դիւրադին նիւթէ հանդերձ ու այս ինչ ձևէն հագուած պիտի ըլլայ, թէ՛ հարսնեւոր տիկնայք ու օրիորդք այս կամ այն հանդերձով պիտի ներկայ գտնուին: Այս, մեք կյուսամք թէ այնուհետև ծանրագին կերպսներն, ու օղային խեղճ ու խանդալանքն՝ որոց համար յորդառատ քրտամք ձեռք բերուած լիրաների զուր կլաւանուին, պիտի վերնան և եկեղեցեաց մէջ հարսանեկան հանդիսից ու Պատրիարքարանի խորհուրդը կատարուած ատեն հայկական գեղեցիկ սեռը պարզ ու համաձև հագուստներով հրնշտակաւ պարզաբար երեւելով՝ իւր բնածիր համեստութիւնը նոր փայլ պիտի առնու:

Հարսանեկան կանոնադրութեան վրայ ուրիշ դիտողութիւններ ալ ունիմք մեք՝ զոր հետզհետէ պիտի հրատարակեմք, բայց գլխաւորն՝ ներկայն է: Զայս կներկայացունեմք առայժմ ո՛չ միայն Պատրիարքարանի, այլ և ազգին ընտանեկան ներկայ քննադատելի վիճակին վրայ խորհող ու ցաւող ամեն ազգայնոց ամենախորին ուշադրութեան. և կաղաչեմք որ մեզի ձայնակցին:

Ո՛հ, աղքատութիւնը վայրկեանէ վայրկեան կծանրանայ մեր վրայ. և ընդհակառակն զարդարանք ու պաճուճանք միւս կողմանէ գունդագունդ կուգան կգերեն զմեզ. ինչ պիտի ըլլայ մեր ընտանեկան կենաց վիճանը. շատերը առօրեայ զարդարանաց հասնելու համար՝ իրենց մշտնջենաւոր թշուառութեան վիճը կփորեն անձամբ:

Եթէ՛ մեր ընտանեկան ներկայ աղետալի կենաց վերջ տալ կուզեմք, պէտք է մեծնեմք ի պարզութիւն. նա՛ կփրկէ զմեզ. նա՛ հարստութեան, անդորութեան ու բարեկեցութեան մշտնհոս աղբիւրն է:

Կանխաւ հրատարակեալ ազգարարութեան համաձայն՝ շաբաթ օրը սկսան Պէյ-յողուի Բանկալթիի Ռուբինեանց վարժարանաց հարցաքննութիւնները:

Նոյն օրը մեք ալ ներկայ գտնուելով՝ քանի մը կարգ ուսանողներ հայերէն լեզուի մէջ մանրամասն քննեցինք երկու ժամու չափ ժամանակ. և շատ գոհ ու ուրախ եղանք՝ ուսանողաց յառաջագնաց ընթացքը տեսնելով: Նոյնպէս գոհունակութիւն յայտնեցին ուրիշ հարցաքննիչք ալ, և կրկին կրկին շնորհակալութիւն մատուցին տնօրինութեան ու խնամակալութեան համար:

Յիշեալ վարժարանները՝ որ միանգամայն գիշերօթիկ են՝ 100 էն աւելի ուսանող կպարունակեն երկու սեռէ, որոց ամենքն ալ ազգային նշանաւոր ընտանիքներէ են:

Վարժարանին բոլոր կողմերը պտրտելով աչքէ անցուցինք՝ մաքրութիւն և ամեն կարեւոր բարեկարգութիւն տիրած էին:

Մեծ յոյս ունիմք, թէ ներկայ ընթացից մէջ յարատեւելով՝ օր յօրէ առաւել պիտի զարգանայ, և ամեն կողմանէ ուսանողք պիտի թափին: Համարձակութեամբ կըսեմք, թէ երբէք չեն սխալած՝ այդ վարժարանաց մէջ զաւակ ունեցող ծնողք, և չպիտի սխալին ուրիշ որոնք որ իրենց որդւոց կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը այդ վարժարանաց յանձնեն:

Շնորհակալութիւն կյայտենեմք այս առթիւ՝ Տ. Ամբրոսիոս վարդապետի, որ հիմնադիր ու տնօրէնն է վարժարանաց, և միանգամայն ամեն անոնց՝ որ կօգնեն ու կաջակցին Նորին արժանապատուութեան՝ ի յառաջադիմութիւն վարժարանացն: Մասնաւորապէս շնորհակալութեան արժանի է Մամիկոնեան մեծապատիւ Միքայէլ Էֆէնտի՝ որ ի բացակայութեան Տ. Ամբրոսիոս վարդապետի՝ ազգասիրաբար յանձն առաւ խնամ տանիլ վարժարանացն, և զամենքն գոհ ըրաւ:

Անցեալ չորեքշաբթի աւուր թուով ծանուցինք, թէ Կարնոյ վսեմափայլ կուսակալին կողմանէ հեռագրով ծանուցուել է Բ. Դրան՝ Աղթամարայ նախորդ Պետրոս կաթողիկոսի սպանիչ երկու քիւրտերուն մեռած ըլլալը:

Արդ՝ կլսեմք, թէ այս տեղեկութիւնը Կարնոյ գեր. Առաջնորդին կողմանէ ալ արուեր է: Այդ քիւրտերն՝ որ ի սկզբան խնդրոյն փախած էին, Սղեղի կողմերն ապաստանած են եղեր, և նոր լսուել է մեռած ըլլալին:

Այժմ Բ. Դրեն Պատրիարքարան գլուխը պատասխանին կսպասուի՝ ուսկից կախումն ունի Աղթամարայ կաթողիկոսական բաղամեայ խնդրոյն վերջնական լուծումն ու կարգադրութիւնը:

Պալըքէսէրէն կգրեն՝ յուլիս 2 թուով: « Պատրիարքարանէն հրաման եկաւ առ Տ. Ամբրոսիոս քննիչ հայրն, որ առ այժմ զանց ընէ՝ ազգային օրինաց համաձայն ժողովներ կազմել, և առժամանակեայ ժողով մը հաստատելէն յետոյ մեկնի:

« Նորին արժանապատուութիւնն ըստ այսմ ժողովը կազմելու վրայ է. և կջանայ որ երկու կողմանէ անոխակալ և ազգասէր անձերէ բաղկանայ:

« Պալըքէսէրի կուսակալութեան ներքեւ, Պալեա գաւառին գիւղերէն մէկը վեց զէյպէկ աւազակներ երթալով՝ բաւական ինչ կկողոպտեն: Ասոնց մեկնե-

լէն յետոյ, գիւղացիք զինեալ ետեւնուն կիցնան՝ երկուքը կսպանեն ու չորսը կը փախցունեն. աւագակաց կողոպուտը կռուոյ տեղը կմնայ, ուսկից կառնուի գիւղացիք և իրենց բուն տէրերուն կը յանձնեն ։

Ի վերջոյ խմացանք, թէ Տ. Ամբրոսիոս վարդապետ հեռագրեր է ի Պատրիարքարան՝ իրեն յանձնուած պաշտօնն աւարտած, և դէպ ի մայրաքաղաքս ուղեւորած ըլլալն ։

Հետեւաբար՝ այսօր կամ վաղը մայրաքաղաքս կհասնի ։

Ամասիայէն՝ յունիս 26 թուով ։

... խմբագիր

Ուրախութեան և հրճականաց օր մը, և միանգամայն ասոնց հետ մէկտեղ թեթեւ տրտմութիւն մ'ալ պատճառող ժամ մը, մերս Ամասիան եթէ չէր ունեցած ըսենք, գուցէ չ'սխալինք, ինչպէս յունիս 22 երորդ կիւրակէ օրը ։

Այս օրը Ամասիոյ աղջկանց ուսումնարանի քննութեան հանդէսը կ'կատարուէր, որ Պօլսեցի վարժուհւոյն, բամբիշ Գրիստիէի աշխատութեանց արդիւնքն էր. մինչեւ ցարդ Ամասիոյ մէջ նմանը չը տեսնուած այսպիսի քննութեան հանդիսի մը արձագանքը ամբողջ Ամասիան գողդեղով, 2000 ի չափ արանց և կանանց բազմութիւն մը բերած ժողոված էր քաղքիս Ս. Յակոբ եկեղեցին, ուր կ'կատարուէր հանդէսը ։ Հոն ներկայ էին փիճակիս գեր. Առաջնորդը, Կրօնական, Գաւառական, Գաղաքական և թաղական ժողովները, գերմանիացւոց վսեմ՝ Հիւպատոս Սիբրօն Էֆէնտին, բողոքական ազգայիններէն մեծագոյն մաս մը, Յունաց երեւելիներէն շատերը հանդերձ քահանայիւք և դասատուք. առաւօտեան ժամը ճիշդ երեքին էր, երբ աշակերտուհիները Ուսումնարանէն երգելով յեկեղեցի իջան. զինի երգին՝ օրիորդ Նոյեմյար Տիրատուրեան ճառ մը խօսեցաւ, որով Ամասիոյ մէջ իգական սեռի դաստիարակութեան համար այսպիսի ուսումնարանի մը առաջին անգամ բացուիլը, և աղջկանց քննութեան մը դեռ առաջին անգամ կատարուիլը ծանուցանելով, հանդիսականաց ներկայութեանէն շնորհակալութեամբ մը, ազգին մէջ կրթեալ ծայրէ հասցնելու անհրաժեշտ պէտքը յիշելով վերջացոյց ։

Ապա սկսաւ քննութիւնը, Սրբազան պատմութեան, Գրիստոնէական վարդապետութեան, (զոր առաջին դասի աղջկունք ամբողջ լրացուցած էին) և Ազգային պատմութեան ։ Բոլոր այս դասերը երգով մը կ'սկսէին. աշակերտուհեաց տուած պատասխանները խիստ գոհացուցիչ էին. չկար հանդիսականներէն մէկ մարդ մը, որ չ'զմայլէր նոցա պատասխաններուն վրայ. իսկ երգած ժամանակին այնպիսի մաքուր, այնպիսի սրտաշարժ և այնպիսի քաղցրութեամբ կ'երգէին՝ որ ամբողջ հանդիսականները կ'զարմանային, և այժմ քաղաքիս հասարակութեան բերանը գովասանաց նիւթ եղած է ։

Յետոյ սկսան ճառասացութիւնները, օրիորդ Բեբրոն Գէստէկեան ազդու ճառ մը խօսեցաւ. նոյնպէս Նունիա Շիրվան-

եան, վարդուհի Թ. Մօզեան, Մարիամ Պօրանեան. Թագուհի Նիկողոսեան (տաճկերէն) ։ Տիրուհի Պօնիսեան, Մարիամ Տէրտէրեան, որ Առաջնորդ սրբազանի ձեռնադրութիւնը կ'ինդէր իւրեանց կրթութեանը հոգ տանելու մասին. Մարգարիտ Տ. Ոսկեան, Հռիփսիմէ Տ. Թադէոսեան. և յետ ամենեցուն՝ վարդանոյշ Խուպասարեան, որ մասնաւոր տեղեկութիւններ կ'հաղորդէր ուսումնարանին վրայ, ինչպէս աշակերտուհեաց դպրոց եկած ժամանակին, այբուբենէն սկսեցին ևն, ևն ։

Աշակերտուհեաց համեստ և վառվռուն ատենաբանութիւնները հանդիսականները կ'զարմացնէին. և Ամասիոյ մէջ այսպիսի կրթեալ ուսումնական օրիորդներ դեռ առաջին անգամ տեսնելուն՝ գրեթէ կ'ապշէին նոր հրաշք մը կարծելով. անհնար էր մեղ լուել նոյն պահուն, հայրենեացս մէջ այսպիսի դեռաբոյս կրթութեալ օրիորդներ տեսած միջոցիս. առանց իմուրախութիւնս և շնորհակալութիւնս ձօնելու անցնիլ, նաև աղնուհի վարժուհւոյն ալ, ապագային մէջ կրթութեալ մայրեր հասցնելու ծանր բայց գովելի պաշտօնը յանձնին կրելուն մասին. ևն. ևն. Թարութիւն աղա Տէր Թադէոսեան տաճկերէն ատենախօսեց. Յունաց դաստառ Նիկօլա Էֆէնտին խիստ ազդու ատենաբանութիւն մը ըրաւ. քրիստոնեայ ազգաց միութեանը և դաստիարակութեան վրայ. և Ամասիոյ մէջ այսպիսի յառաջադէմ աշակերտուհիներ տեսնելուն վրայ իւր խնդակցութիւնը և ուրախութիւնը հրապարակաւ յայտնելով, մասնաւորապէս Հայոց երեւելի մատենագրաց, Մովսէս Խորենացիի, Յովհաննէս Կաթողիկոսի և այլոց հանճարը գովելով, Հայոց ազգին ի սկզբանէ տաղանդաւոր լինելը ցուց. Սարգիս Էֆէնտի Պիլիկեան ալ տաճկերէն քերթողական ընտիր ոճով, աշակերտուհեաց այս շքեղ քննութիւնը, քաղցրաձայն սոխակաց հեշտալի դայլայիկներէն տարբերութիւն մը չ'ունենալը կ'ցուցնէր, և դեռ շատերը փափաքած բայց չ'էին կրցած այս ատենաբանութեանց մասնակցիլ ։

Քսան և հինգ աշակերտուհեաց պարգեւաբաշխութիւն եղաւ, փոքրիկ արծաթեայ խաչերով. զոր ուսումնարանի տեսուչ Տ. Ոսկի Հայր մասնաւոր ազգասիրաց նուիրատուութեանը դիմելով շինել տուած էր, որոյ համար շնորհակալութեան արժանացած է. նաև բողոքականաց քարոզիչ Պատ. Կիւլպէնկ ալ ուսումնարանին մէկ տարեկան տղայոց Աւետաբեր և տետրակ մ'ալ նուիրելուն ։ Հանդէսը խիստ պատկառելի դիրք մը ստացած լինելով գրեթէ աւարտած և կարգը Աստուածորոշութեան այսինքն աշակերտուհեաց ընտիր ձեռագործաց քննութեանը եկած էր, որ այս ալ ուսումնարանին մէջ պիտի կատարուէր. որ իւրաքանչիւր աղջկանց կերտուածները մասնաւոր լաթի վրայ հանդերձ անուամբ մը հաւաքածոյ եղած, և ուսումնարանի պատերուն շուրջը կախուած էր ։ Այս ձեռագործները այնչափ ընտիր էին, որ նոյն իսկ հանդիսականները վիայեցին թէ փոքր Հայոց քաղաքներուն մէջ նմանը հազիւ տեսնուած է, որ յատկապէս չը-

նորհակալութիւննիս կ'մատուցանենք համեստուհի վարժուհւոյն ալ, Ամասիոյ մէջ այս տեսակ աստուածորոշութեան հմուտ Արմենուհիներ հասցնելուն համար. մանաւանդ ասոր հետ մէկտեղ ալ ուսմունք յառաջ դնալուն ։

Աշակերտուհիները երգելով ուսումնարան գնացին. և անդէն լեցուեցան նոյնին մէջ 2-300 հանդիսականաց բազմութիւն, որ դուրսը մնացողներուն հազիւ մէկ չորրորդը կ'կազմէր. բայց ինչպէս տաճկական առակը կ'ըսէ «ամեն բարութիւն և լաւութիւն միւսնոյն ատեն չ'դրոնուիր» ասանկ ալ այն պահուն յորում աշակերտուհիք կ'երգէին, և հանդիսականք ձեռագործաց վրայ զմայլած ապշած կ'դիտէին, դպրոցին չորրորդ մասին չափ տախտակամած բազմութեանէն կոտրելով, հանդիսականաց ոմանք և միքանի աշակերտուհիք յատակը իջան որ հազիւ մարդ աչափ խորութիւն ունենալուն, Տէրովը ողորմութեամբը առանց մարդու կորստեան ամենքն ալ ազատեցան, միայն քանի մը հոգի թեթեւ վիրաւորուելով ։

... խմբագիր, երեք տարիէ 'ի վեր անհոյիւ և անպաշտպան մնացած քաղաքի մը մէջ, աղջկանց աննշան կարծուած ուսումնարանի մը այսչափ յառաջադիմութիւն տեսնելով, կ'յուսանք թէ աւելի մեծ յառաջադիմութիւն մը ալ տպագային պիտի վայելենք, որուն շքեղ քննութեան նկարագրութիւնը ի քաջալերութիւն աշակերտուհեաց՝ հրատարակելնիդ կաղաչեմ ։

Կ. ՍԺԲԱՐ ՍԱՐԳՏԵԱՆ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նախորդ մեծ Եպարքոս Հիւսէյին Ալին փաշա՝ որ Գաղղիա կգտնուի առ ի դարման, Մաք-Մահոն նախագահէն ընդունուելէ յարգանք ։ Անձնական առողջութիւնը լաւ փճակի մէջ է, և Լոնտոն ալ երթալէն յետոյ պիտի դառնայ մայրաքաղաքս ։

— Կայսերական հրամանաւ որոշուած է՝ 3000 դէն աւելի ամսական առնող պաշտօնատարաց ամսականներն զեղչել, և աւելորդ պաշտօններն ջնջել ։ Արդէն բարձրապատիւ մեծ Եպարքոսն՝ իւր ամսական թոշակն մինչև 60, և ըստ այլոց՝ 50 հազար դրլի զեղչել, և հետեւաբար՝ իւր ապարանէն ճամբեր է 5 ձիադարման, 3 խոհարար և ուրիշ սպասաւորներ, յօրինակ այլոց ։

— Անցեալ տարի վիէննա գումարեալ առողջական դեպանաթոզովը՝ որում անդամակցեցան եւրոպական տէրութեանց մեծագոյն մասին ինչպէս նաև օսմանեան կառավարութեան կողմանէ պաշտօնակալք, որոշած էր՝ վիէննայի մէջ առողջական մշտնջենաւոր տեսչութիւն մը հաստատել ։ Արդ՝ այս անգամ ըստ այնմ հաստատուելով տեսչութիւնը, Աւստրիոյ կողմանէ ծանուցուել է համայն մասնակցող տէրութեանց, որոնք միանգամայն պիտի վճարեն այդ տեսչութեան տարեկան ծախքը՝ 250 հազար ֆրանկ՝ ուսկից օսմանեան կառավարութեան բաժին կիցնայ 10 հազար 834 ֆրանկ ։

— Ի պաշտօնէ կժանուցուի, թէ ծովու և ցամաքի ճանապարհաւ առանց

անցադրի դատաւոր ճանապարհորդը՝ անխտիր, իրենց եկած տեղերը պիտի զրկուին՝ ծախքը իրենցմէ առնուելով։ Եւ այս որոշումն ի գործ պիտի դրուի, մինչև ցնոր կարգադրութիւն, որոյ խումբադրութեան ձեռնարկեալ է ի դիւրութիւն ուղեորութեան հասարակաց։ Ըստ այսմ, կանխաւ տեղեկութիւն տրուել է կուսակալութեանց և դեսպանատանց։

— Աւստրիոյ կայսրը՝ Դաւիթիա ուղեորութեան ժամանակ՝ Պոմմայի կուսակալին և այլոց պատուանշան ընծայած ըլլալով, Օգոստոսիա Սուլթանն ալ փոխադարձաբար այլն այլ աստիճանի պատուանշաններ շնորհեր է աւստրիական բազմաթիւ պաշտօնատարաց։

— Պրիւքսէի օսմանեան նախորդ գործակատար Կլաւանի էֆէնտի մայրաքաղաքս դարձաւ։

— Բուսթիի երկաթուղոյն արտօնատէր Պ. Հիւշ՝ մօտերս մայրաքաղաքս կուսգայ փարիզէն։

Համիտի կառավարիչ ընտրուեցաւ՝ Խալիլիյէի նախորդ կառավարիչ Հասան փաշա։

— Կիւմիւշխանէի կառավարիչ Ալէմ էֆէնտի յանձնուեցաւ՝ Խիլիի կառավարչութեան պաշտօնը։

— Պաղատտի կուսակալ կարգեցաւ՝ Էնկիւրիի նախորդ կուսակալ Ապտ-իւլ-Բահման փաշա։

— Էնկիւրիի կուսակալ անուանեցաւ՝ Պաղատտի նախորդ կուսակալ Մէհմէտ Բէֆէթ փաշա։

— Վէզիրութեան աստիճան և ադամանդաւոր ծանրագին սուր մը տրուեցաւ՝ Պաղատտի երեւելիներէն Նասր փաշայի, որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կգտնուի։

— Լաղիսի կառավարիչ կարգեցաւ՝ Եէնի փաղարի նախորդ կառավարիչ Ապտ-իւլ Համիտ փաշա։

Մայրաքաղաքիս մէջ, ինպատկարօտ ողողելոց Գաղղիոյ՝ բացուած հանգանակութեան գումարն 51 հազար ֆրանքի հասեր է մինչև ցայսօր։

— Գաղղիոյ հասարակապետութեան կողմանէ պատուանշան զրկուել է՝ մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանին։

— Ղալթիոյ ներքնուղոյն գործակալներէն մէկն՝ շաբաթ դիշեր կնոջը հետ Պէյօղլու Կլաւանի փողոցէն անցած ատենը, յանկարծ երկու գող առջևնին ելեր, այրը վիրաւորեր ու կնոջ վրայի ծանրագին բաներն յախշտակեր խոյս տուեր են։

— Նիքօլա անուն շաքարավաճառ մը Գատը գիւղ սպաններ է ինքզինքը, բայց պատճառը դեռ յայտնի չէ։

— Մանասթըրի մէջ հրդեհ պատահելով՝ 10 խանութ այրել են։

— Նախորդ թերթով ծանուցինք՝ Աւստրիոյ հետ Բուսթիոյ իշխանութեան առեւտրական պայմանագրութիւն մը հաստատած ըլլալն։ Արդ՝ այս պայմանագրութեան համար ոչ միայն Բուսթիոյ իշխանութեան ընդգիւծաբար երեսփոխանը հրաժեշտ տուեր են, այլ և ժողովրդեան կողմանէ 6000 էն աւելի ստորագրութեամբ բողոքագիր մը մատուցուել է իշխանին։

— Սիլիւրիի մերձակայ մեծ ագարակ մը կոխելով չէրքէսք՝ վերատեսուչը վիրաւորեր, նորա որդին սպաններ և ծանրագին բաներ առնելով մեկնել են։ Տեղական կառավարութիւնը իմացելու կասկածելի չէրքէսներ ձերբակալել է անմիջապէս։

Նաբուլիի մէջ հինգ հոգի բռնուելու բանտարկուել են, որոնք օսմանեան արժեթղթոց տոկոսի կտրօններն կնենդեն եղեր։

— Անգղիոյ կառավարութիւնը, Մեծոփու նաւահանգիստները մեքենաներ զրկելով՝ Գրքմի պատերազմին ժամանակ ընկղմեալ անգղիական նաւերն վեր հանել պիտի տայ եղեր։

— Լոնտոն հասարակաց մեծ գումարում մ'եղեր է՝ Լորտ Պայրըն անուն անգղիական մեծանուն բանաստեղծին յիշատակին համար կոթող մը կանգնելու հպատակաւ։ Քաղաքակրթեալ ժողովուրդը այսպէս փոյթ կտանին՝ երեւելի անձանց յիշատակն այլևայլ միջոցներով մեծարելու և անմեռ պահելու համար։

— Պիրմանիոյ (Հնդկաստան) Պամօ քաղաքին մէջ ապստամբութիւն մ'երեւան ելեր է։

— Լոնտոնի քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ, ինպատկարօտ ուղղելոց Գաղղիոյ, հանգանակեալ ստակին գումարն՝ 10000 լիւրայի հասեր է։

Հետեւեալ դէպքը՝ կարի յոյժ հետաքրքրական՝ փարիզու Ռիշլիեօ փողոցին բնակիչներէն երեւելի բազմահարուստ վաճառական Պարոն Գ. . . ի պատահած է։

Երեկոյ մը, Մոնմարթի թատրոնին շրջակաները Պ. Գ. . . մինչ կը յառաջանար իւր կառքը նստելու, որ հոն կըսպասէ իրեն, թատրոնին փոքրիկ հրապարակին մէկ անկիւնէն կին մը դուրս կուգայ և պատուուն հանդերձներով խառնիխուռն մաղբերով դէմը կեղնէ ու աղէկտուր եղանակով մը ողորմութիւն կհայցէ։

Իբր այն թէ իւր էրիկը նոր մեռել է, և թաղմանը համար անգամ բան մը չկայ տանը մէջ, ոչ պատանք, և ոչ պատառ մը հաց՝ տղոցը համար։

Վաճառականը կրօն անոր. — տա՛ր զիս քու տունդ. և կերթայ ետեւէն Միւրա փողոցին մէջ կը մտնէ նողկալի խորճիթ մը, ուր ամէն բան թշուառութիւն ցոյց կուտայ։ Գետնին վրայ սոսկալի դիակ մը կայ՝ գլխուն վերեւը ծխոտ լապտեր մը վառած։ Վաճառականը 40 ֆրանք կգնէ կնկան ձեռքը, և կմեկնի ինքն իրմէ դուրս ելած։ Բայց սրտին այլայլութիւնը, իւր այնքան հարստութենէն ամօթազար, տակաւին երկար ժամանակ կտեւէ, և կարծելով թէ բաւական չօգնեց այն թշուառ արարածներուն, կը դառնայ նորէն անոնց տունը կերթայ։

Այս անգամ դուռը բացուելուն՝ դիակն դէմն կելլայ դեռ կանանչ և կապոյտ, այն կանաչ-կապոյտն՝ որով ներկուած էր առաջուց մեռելի կերպարանք մտնելու համար։

Այս անակնկալ երեւութեն՝ Պ. Գ.

սարսափած՝ կիսախի, և խել մը ատենէն ետքը խելքը վրայ գալով՝ կհասկնայ թէ ինչ զարհուրելի խաբեբայութեան խաղարկ է եղեր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Յուլիս 8

Քօնսոյիտէ	44-17
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինը Անգլ. լիւր.	7-2
Քրէտի » » Օսմ. »	9,25
Երկաթուղեաց՝ » ֆր.	125,50
Թրամուէյ » Օսմ. լիւր.	5,
1865ի փոխառութիւն » ֆր.	552,
1865ի » »	534,
1869ի » »	271,
1872ի » »	80,

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԷՐԻ

Ի Լ Ա Ն

Գափանք տագիգտէ քեային տագիգտէ կիրմէնիտէ սաթըմագ իւզրէ մէվ ճուտ պուլունան 40,000 գըյէ պէշինճի նիւմէրօ տագիգին պէհէր գըյէսի եկիր. մի պէշ, վէ 400,000 գըյէ քէփէկին պէհէր գըյէսի օն փարայա օլարագ, թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ՝ թէմուզը բուլմինն տօքուզունճը չէհարչէմպիհ կիւնի գաւարը գաթիսի վէրիլէրէք ֆիրուլիթ օլու նաճաղընտան՝ իշթիրապընա թալիպ օլան. լարըն եէվմը մէգըիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։ 3 թէմուզ 1875

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

20ՃԸԳԼԷՐԷ
ՀԷՏԻՅԷ

Տաճկերէն լեզուին հմուտ նշանաւոր աղգայնոյ մը գըշէն ելած է՝ տաճկերէն լեզուին համար դիւրուսոյց ընթերցարան մը յիշեալ անունով՝ որ բազմաթիւ օգտակարագոյն նիւթերու վրայ տեղեկութիւններ կպարունակէ հանդերձ պատկերներով, և միանգամայն կարեւոր խորատներ կաւանդէ։ Կառավարիմք աղգային վարժարանաց տաճկական լեզուի յարգոյ ուսուցչաց, որ այս ընտիր ընթերցարանը տան ուսանողաց ձեռքը։ — Գինն ալ աժան է, այսինքն՝ 5 դրուշ, և կգտնուի ամեն հայ գրավաճառաց խանութներն ալ։

ՇՈՒՇԱՆ ՇԱԽԱՐՇԱՆԱՅ

ՇԱՐԱԳՐԵԱՅ

Գ. Վ. Մըռաճյոյեանց

Գինն է 3 դրուշ, և կծախուի հայ գրավաճառաց խանութները։

ՄՈՒՇԵՂ ԵՒ ԿԱԼԻՆԻԿԷ

ԿԱՄ

ՊԱՍԿ ՄԸ ՅԱՆՁՐԴԻ

Գրեալ է Յովհաննէս Ս. Մաթիւնի Մաղիբրոյցոյ

Այս գեղջկական վիպասանութիւնը, իւր պարզ ոճովն ու հետաքրքրական տեղեկութիւններովը, ընթերցասէր աղգայնոց ուշագրութիւնն առ ինքն գրաւելու և նորա յարգոյ հեղինակը քաջալերելու արժանի գիրք մ'է։

Սոյն գրքին կեդրոնատեղին է, Մէրճան-չարչըն ֆրէնկեան գրատունը, ուր կը գտնուին նաև, Ալաճա համամ, լամ

պատճառով թաղաքային շահագործողների խանութը. Բերա, ծխախոտի խանութը և այլ խանութները և բոլոր գրավաճառացի խանութները: Գին կէս մէճիտ:

ԴԻԻԾԱԶՆՈՒԹԻՒՆՔ ՄԵԾԻՆ ՎԱՐԴԱՆԱՅ
ԵՒ ՎԱՀԱՆԱՅ ՄԱՍԿՈՆԵԻՑ
Եւ Նիւրբերգերիւն Անի Կապի, և Կապի և Կապի

Գրեաց Տիգրան Գ. Գալիստանեան
Գինն է 5 զրուշ, և կծախուի հայ դը-
րավաճառացի խանութները:

Հեղինակն, իւր այս աշխատասիրու-
թեան վերջին երեսին մէջ կգեկուցանէ,
թէ « Գրիստոնէութիւն և լուստերական
Հայեր » վերնագրով գրքոյի մ'ալ ունի
հրատարակելի, և շուտով իւրոյս պիտի
ընծայէ՝ եթէ գրամական միջոցն թոյ-
լադրէ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀՆԴԱՍՏԱՆՈՒ
ՀԵԹԱՆՈՍ ԿՈՒՊԱՇԵՏԻՑ

Թարգմանիչ Կոնստանտին Զ. Գրիստոնէ
30 պատկերներէ բաղկացեալ այս գրք-
քոյի կը պարունակէ բնիկ հնդկացի կը-
րօնքին, այլեւայլ կուռքերուն և կրօ-
նական սնապաշտ սովորութեանց վրայ
համառօտ տեղեկութիւններ: Այս տե-
ղեկութիւններն, ինչպէս նաև այն սո-
վորութեանց վերաբերեալ քանի մը պատ-
մութիւններ, թէև սոսկալի շատ հետա-
քրքրական են սակայն, միանգամայն
խրատական, քանզի ազգու կերպով կը
ցուցնեն տգիտութեան պատճառաւ կը-
րօնական նախապաշարմանց մատնուած
ժողովրդաց ողբալի վիճակը, որմէ գի-
տութիւնը և կրթութիւնն ազատած են
աշխարհիս լուսաւորեալ ազգերը:

Համազգեաց ուշադրութիւնը մասնա-
ւորապէս կը հրաւիրեմք այս տետրակին
վրայ, որ կը գտնուի Հայ գրավաճառաց
քով, և որոյ գինն է 4 զրշ:

Կեդրոնատեղի՝ Յրէնկեան գրատուն:

ԼՈՒԹՈՒՄՆ ՊԱՏՄՈՒՆԱՆՈՑ
Ա. Կ. Ս. Բ. Ո. Դ. Ս. Կ. Ս. Ս. Ս.
Առ Կոնստանտին Զ. Գրիստոնէ

Կրօնական ժողովոյ անդամ և իւսկիւ-
տարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ՝ տիգ-
րանակերտացի արժ. Տ. Յովհաննէս Ծ.
վարդապետ փափագեան գրած է այս
տետրակը, պարզ ու հասկանալի ոճով,
և կրնայ օգտակար ըլլալ շատերուն՝ մա-
նաւանդ ներկայ Ժամանակիս մէջ, յո-
րում բողոքականութիւնը մեր ազգին
մէջ տարածելու մեծ փոյթ կտեսնուի:
Գինն է 4 զրշ:

ՀԱՄԱՌՈՑ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՕՍԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ՏԱՌԵՐՈՎ
Թարգմանիչ Գ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ.
և Թարգմանիչ

Սոյն օգտակար գրքովը՝ որ երկրորդ-
անգամ տպագրուած է շատերուն խնդ-
րանոցը համեմատ տնօրէնարէն ալ ա-
ւելցած, կը վաճառի ի գին 5 զրուշ,
Մերձան չարչի Բ. Մարգարեանի գը-
րատունը և ամեն գրավաճառաց քով:

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՒՆՍԵՐԼԵՒ
ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՅ
Երեւոյս Մարտի
Երեւոյս Կոնստանտին

Ամեն հայ գրավաճառաց խանութնե-
րը կգտնուի, ի գին մէկ ֆրանկ, 80
սանթիմ:

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Իւսկիւտար Պաղար-պաշտի մեծ փո-
ղոյն ետեւը Սիւլէյման-փաշա փողոցը,
12500 կանգուն օգտուն և գեղեցիկ-
գիր գետին մը ամբողջովին ծախու է,
որոյ մէջ ջրհոր մ'ալ կայ:

Ռազազը կրնայ մտնումսն տեղեկու-
թիւն առնուլ իւսկիւտար Թարա-պաշտ-
ճատէ թիւ 256 տունը Կեսարացեան
Յարութիւն աղայէն:

Տաճկերէն լեզուի ուսման համար գըպ-
րոցական ամեն տեսակ դասագիրք՝ չա-
փաւոր գնով կգտնուի, Պօլիս կամուջին
գլուխը Պարագան:

Պօլիս, Պաղչէ գաւու, Թաշ խան,
տոպրակի ընտիր ձէթ կծախուի, ո՛րչափ
որ ուզուի:

Նաև կգտնուի Պրուսայի 10 տարեկան
չեփուած ընտիր գինի, որ մարմինը կզո-
րացունէ և կկազդուէ: Բժիշկը հիւան-
դաց ու վատաւողչներու կպատուիրեն՝
այս գինին:

Ինսանա արիզ օլան սըզը իլլէթի սողու-
տան հասը օլմազ իսէ տէ պու քէմիք ինչնտէ
հէնուզ պիր սարը սուտան իպարէթ օլուպ
ֆազաթ պուսուն պաղըսը վազթը կէշմիլ վէ
լայըզըլաթ թէմէլ թուրմուլ վէ պաղըսը էթ
լիէ քէմիք արասընտա գալմըշ աղըզա պաղը-
ճա մալիւճէ օլուսմազ վէ հըֆուջա Ալլահ
թաալեա նուզուլ իլլէթինտէն վէ մէրազտան
միւնազաաաա արիզ օլան եէլտէն պաղըս եա-
լընըզ սողուտան հասը օլան սողուզ օն սէնէ-
լիք տախի օլսաաա՝ եինէ չարէսի պուսունմազ
վէ էօքսիւրիկէ վէ կէօքիւս թըքանըլընա պէլ
կէվէկիլի վէ մազաթտա բէյտահ օլան սըզըլը
մայասըլա մալիւճէ վէրմէք իւզրէ սարըլըզտա
քէսրի մէշհուր Աստա Սիմօն պուսունուր Մահ-
մուտ-Փաշա ճամիսինին ալիւսունտա օրթաաա-
քի գահվէտէ իթիլա իտէնլէրին գահվէի մէզ-
քիւրտէ կէլմէլէրի վէ իճապընա կէօքէ Թարիֆ
վէ էտիլէսինի պազմազ ինուն պուսունտա աղ-
տէմ իլան էթմիլ իսէտէ մէզքիւր իլլէթլէրին
իլավէսի ինուն պու քէրէք եինէ իլան իտէր:

Վէ սըզը իլլէթի 24 սաաթտա տըշարը չը-
գարըլըմ վէ գասըզ իլլէթինին իճրասընտա
պուսունուրուզ:

Գարնընաա պասուր օլան ալի սանճը վէրիւր
իսէ օնունտա իճրասընտա պուսունուրուզ: Ս.

Կիւրոսի աղիւ և սնեգարար գինին՝ որ
մարմին և արիւն զօրացնելու և ստամոքսի ոյժ
տալու համար, շատ անգամ փորձուած և շատ
օգուտներ տեսնուած է, 5 էն՝ մինչև 20 տարե-
կան, և Անգլիանուպօլսոյ աղիւ և մաքուր՝ 2
էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տե-
սակ զուտ և մաքուր գինիներ և խաղողէ քաղ-
ուած զուտ և պատուական օղիներ և մանիշակէ
զուտ և մաքուր շինուած պատուական օշարակ,
որ մարդու շատ օգտակար է, գմուած շիշէնեօ
րով և չափաւոր գիներով կը ծախուի Կ. Պօլիս
Թահմիզ փողոց թիւ 9 մաղաղան, և Բերա Պօ-
մարշէի գիմաց Գ. Քըլընեանի մաղաղան: ՕՐ
մարքայով չգմուածներն՝ երախտաւորեալ չեն:
Կգտնուի նաև չայէ քաշուած ընտիր օղի,
և ձէթ՝ խիստ ընտիր տեսակէն:

ՏՈՒԹԻՕՐ Մ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Իր բնակութիւնը հաստատած է ի
Ղալաթիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց
թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամէն
օր մինչև կէս օր հիւանդ բնդունիլ, և
երեւոյթութի օրերն ալ ձրի դարմանել:

Հին գինի 8 տարուան՝ նաև օղի այլ և
այլ տեսակ խիստ ընտիր և անարատ, զուտ
խաղողէ շինուած, կծախուի գիւրամատ-
չելի գնով, Զօրապէի խան Բանտէլիի դըօ-
սարանը:

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏԻ ՀՈՒՆՈՒՆԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն
տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր
է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան,
ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը
ընէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անպաւա-
րութեանց հետքերը: Արտի և երիկամանց վրայ
օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաք-
րելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնա-
ւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդեցու-
թեամբ սրտախառնութիւն, կուծուութիւն,
մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ
լեցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մար-
սողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաք-
րուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ
անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնա-
պատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական
զիրքը կզգենու:

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆՈՒՆԻ

Մորթային հիւանդութիւնը և վէրք բուժե-
լու մասին ունեցած պալսամական յատկու-
թեանցը չհաւասարի բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին
կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղց-
կեղ (շիրիֆէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր
կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան,
օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի
բարախման, մանաւանդ օգտաւ (եէլ) ըստեւ
հիւանդութեան: Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր
ազդեցութեամբ խոյլ (սըրաճա) հիւանդու-
թեան ապականիչ գորութիւնը ինչ աստիճան
որ ըլլայ՝ կը զիմագրաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը
նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ
կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և
մասնաւորապէս Պահճէ-գափու Թաշ խանի կող-
մէրը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը
ծախուի:

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հե-
ղինակն տոքթօր Հոլլուէի ի Լոնտոն Օքսֆորտ
փողոց թիւ 355:

- ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆՋԻ
- 1.—Փոռնը 2ՈՐԻՔԵԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը
կը հրատարակուի:
 - 2.—Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս
արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրա-
քաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւա-
ռաց համար:
 - 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժա-
նորդ կընդունուի:
 - 4.—Տեղական ու գաւառական թղթատա-
րութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:
 - 5.—Հատը 40 փարսյ է, և կը գտնուի ա-
մեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ
ծախողներու քով:
 - 6.—Ծանուցման տողը 3 զրուշ է մէկ
անգամի համար: Աւելի աժան կըլլայ աւելի
անգամներու համար:
 - 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է
գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան,
Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ
թիւ 49:

ՏՆՕՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. ԱԼԱԶԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ
Բիգա փաշա խան թիւ 3